

การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากสามภาคส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน จังหวัดมหาสารคาม

The Participation of Personnel from Three Sectors in Cultural Tourism Management in Maha Sarakham Province

ณรงค์ฤทธิ์ โสภา¹

Narongrit Sopa¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากสามภาคส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนใน 3 ชุมชนของจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งหมด จำนวน 164 คน เลือกมาโดยวิธีการสุ่มเชิงช่วงชั้นอย่างมีสัดส่วน (Propositional Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 3 จุดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการทางสถิติ ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$ S.D.=.55) การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.10$ S.D.=.64) และ ($\bar{X}=3.20$ S.D.=.53) 2) การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$ S.D.=.56) ($\bar{X}=4.2$ S.D.=.61) และ ($\bar{X}=4.24$ S.D.=.45) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม บุคลากรจากสามภาคส่วน การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม

¹ รองศาสตราจารย์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์พัฒนาภูมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The objectives of the survey research were to study the participation and needs for the participation of the governments sectors, private sectors and public sectors in cultural tourism management in Maha Sarakham Province, The sample subjects of the study were one hundred and sixty four participants. They were selected by propotional stratified random sampling and simple random sampling. The data was collected by three sets of a 5-point rating questionnaire. The data was analyzed and tabulated by means of statistical procedures: percentage, mean and standard deviation. The research findings showed that the overall participation of the personnel from the government sectors in cultural tourism management in Maha Sarakham Province was at a high level ($\bar{x}=4.25$ S.D.=.55). 2) The overall participation of the personnel from the private sectors and public sectors in cultural tourism management in Maha Sarakham Province was at a moderate level ($\bar{x}=3.10$ S.D.=.64) and ($\bar{x}=3.20$ S.D.=.53). 3) The overall need of the personnel from the government, private and public sectors for the cultural tourism management was a high level ($\bar{x}=4.25$ S.D.=.56) ($\bar{x}=4.2$ S.D.=.61) and ($\bar{x}=4.24$ S.D.=.45) respectively.

Keywords : Participation, Personnel from Three Sections, Cultural Tourism Management, Maha Sarakham Province

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ของประเทศไทย (2559) ได้กำหนดกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายของประเทศเพื่อพัฒนาจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategies) ให้ไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูง มีการกระจายรายได้ เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่ง และโลจิสติกส์ของภูมิภาค สู่วิถีความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การเชื่อมโยงเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยใช้การวิจัยและพัฒนา รายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (2558) ได้สรุปว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยและเป็นการเผยแพร่ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม

ไทยและทำให้คนไทยมีความรักในชาติ ทำให้เกิดการลงทุนด้านอื่นๆ การจ้างงาน (Employment) และการกระจายรายได้ (Income Distribution)

อย่างไรก็ตาม จากรายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (2558) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและการบริการด้านการท่องเที่ยว ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ และปัญหาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ปัญหาเหล่านี้จะเนื่องมาจาก ขาดการประสานงานกันอย่างมีระบบของโครงสร้างและบริหารจัดการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร (2558) ได้กล่าวถึงนโยบายและแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2559) สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมท่องเที่ยววิถีไทย มุ่งสร้างความยั่งยืนควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

โดยตั้งจุดแข็งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ นั่นคือวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย รวมทั้งความโดดเด่นทางประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ เน้นบรรยากาศการท่องเที่ยวที่สนุกสนาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความโดดเด่นมากเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มจังหวัดอีสานตอนกลาง ประกอบด้วย ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล โดยรักษาเอกลักษณ์ของตนเองเน้นการทำตลาดเชิงรุกมากขึ้น และการพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560 (2558) จังหวัดมหาสารคาม หรือ “ตักศิลาแห่งอีสาน” เป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นหลายแห่ง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และชุมชนที่มีงานทางด้านหัตถกรรม ตลอดจนงานประเพณีต่างๆที่สามารถมาเที่ยวได้ตลอดทั้งปี จากรายงานสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2560 (2561) พบว่า ในปี 2559 และ 2560 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยมาจังหวัดมหาสารคามลดลง 106,663 และ 104,693 ตามลำดับ ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย 1,769 และ 1,904 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดต่างๆในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดร้อย-แก่น-สาร-สินธ์ พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติมาจังหวัดมหาสารคาม น้อยมาก สาเหตุสำคัญอาจจะเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ และความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆในท้องถิ่นและภูมิภาค ดังนั้น จังหวัดมหาสารคามจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดทั้งทางตรงและทางอ้อม การส่งเสริม

ฟื้นฟูภูมิปัญญาชาวบ้าน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นเมือง รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541) กล่าวได้ว่า กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่ผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วย

ดังนั้นการศึกษาคครั้งนี้ เป็นการศึกษามีส่วนร่วมของบุคลากรจากสามภาคส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการกำหนดกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องจาก 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ใน 4 ด้าน คือ การตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากร
จากสามภาคส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในจังหวัดมหาสารคาม

เพื่อศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของ
บุคลากรจากสามภาคส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1.เนื้อหาการวิจัย การมีส่วนร่วม 4 ด้าน ประกอบด้วย การตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผล ประโยชน์ และการประเมินผลของ 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2 พื้นที่การวิจัย ได้แก่ วิถีชีวิตของ
ประชาชนในชุมชน 3 แห่ง ในจังหวัดมหาสารคาม
ประกอบด้วย ชุมชนบ้านหม้อ ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้าน

เมือง ชุมชนบ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอเบรบือ และ
ชุมชนบ้านแพง ตำบลบ้านแพง อำเภอโกสุมพิสัย

3. ระยะเวลาการวิจัย 6 เดือน ตั้งแต่เดือน
เมษายน 2561 – กันยายน 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิง
สำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของบุคคลา
กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน
จังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับ
กำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม

ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมายภาครัฐได้แก่
บุคลากรจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม
สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัด
มหาสารคาม และบุคลากรจากองค์การบริหารตำบล
บ้านเขวาคองค์การบริหารตำบลบ้านกำพี้และองค์การ
บริหารตำบลบ้านแพง รวมทั้งหมด จำนวน 215 คน
ประชากรเป้าหมายภาคเอกชน ได้แก่ผู้ประกอบการอาชีพ
ใน 3 ชุมชน ได้แก่ ชายของที่ระลึก จำนวน 11 คน ชาย

อาหาร จำนวน 10 คน ที่พัก จำนวน 10 คน และ
การขนส่ง จำนวน 8 คน รวมทั้งหมด 39 คน และ
ภาคประชาชน ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน
ของครอบครัวละ 1 คน ใน 3 ชุมชน จำนวน 34 รวม
ทั้งหมดจำนวน 288 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรภาค
รัฐ ประกอบด้วยบุคลากรจากสำนักงานท่องเที่ยวและ
กีฬาจังหวัดมหาสารคาม 5 คน สำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดมหาสารคาม 16 คน องค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านเขวาค 35 คน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกำพี้ 30
คน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแพง 35 คน รวม
ทั้งหมด 121 คน ภาคเอกชน ประกอบด้วย ผู้ประกอบ
อาชีพขายของที่ระลึก ที่พักบ้านแพง และการขนส่ง ใน
3 ชุมชน รวมทั้งหมด 23 คน และภาคประชาชน
ประกอบด้วย หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัว
ละ 1 คน ใน 3 ชุมชน จำนวน 20 คน รวมกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 164 คน กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie
& Morgan) เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเชิงช่วงชั้นอย่างมี
สัดส่วน (Proportational Stratified Random Sam-
pling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sam-
pling) Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan.
(1970: 608 – 609)

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	หน่วยงาน/ตำแหน่ง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	ภาครัฐ		
	-สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม	29	16
	-สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมหาสารคาม	9	5
	-องค์การบริหารส่วนตำบลเวา	61	35
	-องค์การบริหารส่วนตำบลคำพิ	55	30
	-องค์การบริหารส่วนตำบลแพง	61	35
	รวม	215	121
2	ภาคเอกชน		
	-ผู้ประกอบการอาชีพขายของที่ระลึกใน 3 ชุมชน	11	6
	-ผู้ประกอบการอาชีพขายอาหาร ใน 3 ชุมชน	10	6
	-ผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับที่พัก ใน 3 ชุมชน	10	6
	-ผู้ประกอบการอาชีพการขนส่ง ใน 3 ชุมชน	8	5
	รวม	39	23
3	ภาคประชาชน		
	-ครอบครัวที่ปั้นหม้อและทำเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านหม้อ	10	6
	-ครอบครัวที่ทำเสื่อกกชุมชนบ้านแพง	12	7
	-ครอบครัวที่ทำผ้าไหมชุมชนบ้านคำพิ	12	7
	รวม	32	20
	รวมทั้งหมด	288	164

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจาก ธนภัทร สีสดใส. (2561) และแนวคิด Rural Development Participation ของ Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1977) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ชุด สำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 .98 และ .86 เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 3) ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ประกอบด้วยบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ 3 ชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ชุมชนบ้านหม้อ ชุมชนบ้านแพง และชุมชนบ้านกำพี้

จำนวนทั้งหมด 164 คน โดยใช้แบบสอบถาม

2. สภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยใช้แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

3. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยใช้แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความต้องการของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการมีส่วนร่วมการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	หน่วยงาน/ตำแหน่ง	จำนวน	ค่าร้อยละ
1	บุคลากรภาครัฐ	121 คน	73.70
	บุคลากรภาคเอกชน	23 คน	14.00
	บุคลากรภาคประชาชน	20 คน	12.30
	รวม	164	100
3	ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	90 คน	54.80
	ปริญญาตรี	60 คน	36.50
	สูงกว่าปริญญาตรี	14 คน	8.70
	รวม	164	100
4	สถานภาพทางสังคม		
	ผู้บริหาร	20 คน	12.20
	เจ้าหน้าที่	31 คน	18.90
	ประชาชนทั่วไป	113 คน	68.90
	รวม	164 คน	100
5	อาชีพ		
	รับราชการ	68 คน	41.40
	ลูกจ้างประจำ	53 คน	32.30
	ประกอบอาชีพร้านอาหาร	6 คน	3.60
	ประกอบอาชีพเกี่ยวกับที่พัก	6 คน	3.60
	ประกอบอาชีพเกี่ยวกับขายของที่ระลึก	6 คน	3.60
	ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง	5 คน	3.40
	ประกอบอาชีพปั้นหม้อ	6 คน	3.60
	ประกอบอาชีพทอผ้าไหม	7 คน	4.20
	ประกอบอาชีพทอเสื่อกก	7 คน	4.20
	รวม	164 คน	100

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 164 คน ประกอบด้วยบุคลากรภาครัฐ จำนวน 121 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 73.70 ภาคเอกชน จำนวน 23 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 14.00 และภาคประชาชน จำนวน 20 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 12.30 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 54.80 ปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 36.50 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 8.70 สถานภาพทางสังคม เป็นผู้บริหาร จำนวน 20 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 12.20 เจ้าหน้าที่ จำนวน 31 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 18.90 ประชาชนทั่วไป จำนวน 113 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 68.90 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ จำนวน 68 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 41.400 ลูกจ้างประจำ จำนวน 53 คน คิดค่าร้อยละเท่ากับ 32.30 ประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว 43 คน คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 11.80

2. การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามสรุปได้ดังต่อไปนี้ กราฟชุดที่ 1

กราฟแสดงให้เห็นว่า บุคลากรจากภาครัฐมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนภาคเอกชนและภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และ 3.20 ตามลำดับ กราฟชุดที่ 2

กราฟแสดงให้เห็นว่า บุคลากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมของในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 4.30 และ 4.30 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การวางแผนและตัดสินใจ และการประเมินผล ตามลำดับ การมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาคเอกชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การรับผลประโยชน์ การประเมินผล การดำเนินการ และการวางแผนและตัดสินใจตามลำดับ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรจากภาคภาคประชาชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การวางแผนและตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลตามลำดับการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน เพราะเป็นการสื่อสารและเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมรับผิดชอบของสมาชิกในองค์กรด้วยชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2533) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในปฏิบัติงาน มี 4 รูปแบบ ได้แก่การตัดสินใจ การปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff(1980) ได้กล่าวสนับสนุนว่า การมีส่วนร่วมที่ครบวงจรต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล สอดคล้องกับสรวรรณ เรืองกัลปวงศ์ และ อรรณพ เรืองกัลปวงศ์ (2559) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ให้ความสำคัญอยู่ 3 ประการตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วม

ร่วมรับผลประโยชน์ การค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ นอกจากนี้การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนธนภัทร สีสดใส (2561) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการพัฒนา รับผลประโยชน์ และตรวจสอบประเมินผล จารุณี พันธุ์เสงี่ยม (2550) ได้กล่าวสนับสนุนว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีผลต่อการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนของสมาชิกในชุมชน ประชาชนให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การตัดสินใจ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดมหาสารคามพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาครัฐมีความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การประเมินผล การรับผลประโยชน์ และการวางแผนและตัดสินใจตามลำดับภาคเอกชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การรับผลประโยชน์ การประเมินผล และการวางแผนและตัดสินใจ ตามลำดับและภาคประชาชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การประเมินผล การรับผลประโยชน์ และการวางแผนและตัดสินใจตามลำดับการศึกษาความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปรัชญา เวสารัชช์ (2528) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมการเมืองภาวะผู้นำ รางวัลตอบแทนและความเกรงใจสอดคล้องกับ ธวัช เบญจาทิกุล (2529) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามี 4 ประการได้แก่ ปัจจัยด้าน

สังคมเศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรม และจิตวิทยาทางสังคม นอกจากนี้ นอกจากนี้ถวิลวดี บุรีกุล (2544) อังโน แสงดาว น้ำฟ้า (2551) ได้กล่าวว่า กระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ครบวงจร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติ/ดำเนินการ และการตัดสินใจ การจัดสรรประโยชน์ และการติดตามประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยนี้ไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บุคลากรจากภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดความยั่งยืนในจังหวัดมหาสารคาม ควรให้บุคลากรจากภาคประชาชน ภาคเอกชนร่วมกับบุคลากรภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนมากยิ่งขึ้น ทั้งการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานและการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนในชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนของบุคลากรจากภาคประชาชนภาคเอกชนและภาคประชาชน

2.2 ควรศึกษาผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนของบุคลากรจากภาคประชาชนภาคเอกชนและภาคประชาชน

2.3 นำแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นชุมชนเป็นฐานมาใช้ในการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อใช้เป็นตัวอย่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเพื่อชุมชน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555 – 2559**.ราชกิจจานุเบกษา. 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). **10 เมืองท่องเที่ยวแห่งปี**.(ออนไลน์).สืบค้นจาก<http://www.mots.go.th/ewtnews.php?nid=3867&filename=index>. [22 ธันวาคม 2555].
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558–2560**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก http://www.mots.go.th/ewtdl_link.php?nid=7114. [1/7/2561].
- การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. (2556). **การจัดการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ เชียงวัฒนธรรม** (ออนไลน์). สืบค้นมาจาก <http://www.dasta.or.th/creativetourism/th/article/156-notice4.html>[6/7/2560].
- กอบกาญจน์วัฒนวรางกูร. (2558). **ท่องเที่ยวทั่วไทยสร้างรายได้ทั่วถึง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีที่ 52 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2558**.
- จารุณี พันธุ์เสงี่ยม. (2550). **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีผลต่อการเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกชุมชน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สังคมวิทยาประยุกต์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2533). **การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนการพัฒนาขององค์กรประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

- ชุกกลิ่น อนุวิจิตร. (มปป). **การพัฒนาชุมชนต้นแบบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงราย**.(ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2559, จาก http://research.crru.ac.th/RDI_FILE/570002/Article.pdf. [6/7/2560].
- ชนภัทร สีสดใส. (2561). **ศึกษาการจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 12 ฉบับที่ 1**.
- ธวัช บุญจาทิกุล. (2529). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวนาในการพัฒนา : หมู่บ้านชาวเขาขณะเลิกการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ.2527**.วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล. กรุงเทพฯ :** การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วันใหม่ แดงแก้ว. (2554). **ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองเชียงคานอำเภอเชียงคาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)ปี 2560 [ออนไลน์]. (2561). สืบค้นมาจาก <https://www.mots.go.th/> [1 พฤษภาคม 2562].

- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). รายงานวาระปฏิรูปและวาระพัฒนาต่างๆ ที่ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ. (ออนไลน์) สืบค้นจาก [https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid \[18/6/2561\]](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid [18/6/2561]).
- แสงดาว น้ำฟ้า. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตหิรา จ.ชลบุรี. ขอนแก่น : รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). สภาพปฏิรูปแห่งชาติ : วาระพัฒนาที่ 1 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว. สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2556). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนบนเส้นทางสีเขียวกรณีพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อาคม เต็มพิทยไพไลษฐ์. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์) สืบค้นจาก /12th National Economic and Social Development Plan.pdf [18/6/2561].
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1977). Rural Development Participation : Concept and Measures For Project Design Implementation and Evaluation. Rural Development Committee Center For International Studies. New York. Cornell University.
- Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan.(1970). Educational and Psychological Measurement, สืบค้นจาก<http://www.management.aru.ac.th/mnge/images/pdf/e-book/wanthanee/marketing/>. [21/11/2018].

